

„Finnmark i flammer”

Aftenposten 17.2.1977 (onsdag morgen s. 2.)

Av generalmajor Arne D. Dahl

Jeg er blitt anmodet om å komme med en kort kommentar til en notis av herr Hans Kr. Eriksen om NRK's fjernsynsprogram «Finnmark i flammer».

Antagelig er Eriksen fra Kiberg, og i så fall var han antagelig på det nevnte tidspunkt i nær kontakt med russerne. Det han anfører om den russiske agent- og patruljevirkosomhet på Varangerhalvøya fra 14. til 20. oktober 1944 må derfor antas å være korrekt. Til meg, som var sjef for den norske ekspedisjon som kom til Murmansk 6. november, sa russerne ikke noe om sine mulige militære foretagender. De opplyste kort og godt at de ikke hadde tropper nord for Varangerfjorden. Et kortvarig foretagende nærmest av patruljemessig art ender ikke dette forhold.

De konsekvenser som Eriksen trekker av dette raldet, får stå for hans egen regning og trenger ingen kommentar fra meg.

Imidlertid kunne det være fristende å komme litt nærmere inn på det forhold at mens Eriksen er fornøyd med NRK's berømmelse av de russiske troppers innsats samtidig som man helt unnlater å nevne at også norske tropper opptrådte i de områder, der flammene luet, har en annen innsender funnet dette daddelverdig.

At en og samme sak kan sees fra minst to forskjellige sider er det i og for seg ingen ting å si på. Jeg kjenner f.eks. selv ikke noe til Westrhelms motiver for å lage filmen akkurat sånn som han gjorde. Det er naturligvis unødvendig å tilføye, at NRK på forhånd ikke henvendte seg til meg om saken.

Fra slutten av november 1944 fantes det ingen russiske tropper utenfor Sør-Varanger. Fra da av begynte norske tropper en langsom fremrykning vestover over et fullstendig rasert og minelagt område. Disse styrker kom etterhvert opp i en liten brigades størrelse, med ialt ca. 3000 mann felttropper. Under denne fremrykning kom det til en rekke mindre sammenstøt med tyske ettertrygder og paturijer, i Porsangerområdet, i Alta, på Sørøya. De norske tap var ialt ca. 50 døde og flere sårede.

Samtidig med brigadens virksomhet ble det nødvendig å opprette vaktkompanier i Sør- og Nord-Varanger og kystvern i Vardø, Båtsfjord, Hopseidet, Mehamn, Gamvik, Hollændervik og Risfjord, for så langt det var mulig å holde tyske landgangsavdelinger stangen. På Sørøya ble det, av befal og soldater

sendt ut fra den norske militære ledelse, etablert en sikringsstyrke, som var i ildkamp med tyske raidere fra krigsskip 28. februar, 4., 5., 6., 8. og 14. mars. Den 18. april hadde et kompani av Varanger bataljon sin siste ildkamp med tyske tropper i Alta.

I tiden fra november 1944 til april 1945 ble det også en meget viktig oppgave for den militære ledelse å redde så mange som mulig av den sivile befolkning i nød over til norsk-okkupert område. Min uforglemmelige venn oberstløytnant, overlege Gunnar Johnson, innla seg her den største fortjeneste sammen med annet befal, skøyteskipper og mannskap. Over 1000 mennesker ble ved militære redningsaksjoner bragt i sikkerhet.

De siste flammer fra tyske sprengningskommandoer lyste over Vest-

Finnmark så sent som i april 1945, da bl. a. den gamle, fredede amtmannsgård, Aitagård, fra 1740 ble flammenes rov. Den 1. mai stod de fremste norske avdelinger på grensen til Troms etter en fremrykning på ski på noe sånt som 700 km.

Hans Kr. Eriksen mener at NRK «har gitt et godt og nøkternt bilde av det som hendte —». Roger Kristoffersen har pekt på at når NRK berømte de russiske troppers innsats under frigjøringen av Finnmark, kunne man kanskje ha kostet på seg et par ord om at det nok også var 3000 nordmenn i uniform i dette område denne siste krigsvinteren.

Tilfeldigvis var jeg leder av såvel den sivile som den militære norske innsats i Finnmark 1944—45. Jeg er derfor part i saken. Men jeg kan naturligvis forstå at den kan diskuteres.

Sekne er ikke tvunget ut av Oslo Unge Høyre

Formannen i Oslo Unge Høyre, Per Kristian Foss, understreker overfor Aftenposten at viseformannen i Oslo Unge Høyre, Ivar Sekne, ikke er tvunget til å forlate sitt tillitsverv etter at han har endret sitt syn på EEC-medlemskap. Gårdsdagens oppslag i Dagbladet gir inntrykk av at Sekne er ekskludert av Oslo Unge Høyre, Per Kristian Foss opplyser at Sekne selv ønsker å bli løst fra sitt tillitsverv, Oslo Unge Høyres formann ønsker videre å presisere at ingen på grunn av avvikende holdning i EEC-saken vil bli presset ut av sine tillitsverv i organisasjonen.

Det er en kjent sak at det finnes delte oppfatninger også innen Unge Høyre om EEC-tilknytning. Dagbladets oppslag gir inntrykk av at EEC-motstanden er massiv i enkelte lokallag innen Unge Høyre. Dette er ikke riktig, sier Per Kristian Foss.

Distriktsstyret i Oslo Unge Høyre skal idag behandle Ivar Seknes meddelelse om at han ønsker å forlate sitt verv som viseformann fordi han nu aktivt vil motarbeide norsk EEC-medlemskap. Sekne vil imidlertid fortsatt stå som medlem av Oslo Unge Høyre og kan også påta seg et lavere tillitsverv hvor hans

Stortinget

Stortingets møte idag innledes som vanlig kl. 12 med spørretime, hvor seks spørsmål kommer opp. På dagsordenen står forøvrig to begrunnede spørsmål fra Sigmund Gjesdal (v) om distriktpolitisk vurdering av plasseringen av Nordisk Aluminiums plassering av utvidet valseverkanlegg i et pressområde, prosjektering av en alumina-bedrift og Ardal og Sunndal Verks forhandlinger om import av denne vare, og fra Per Karstensen (a) om følgene av at en bedrift i Mosjøen ikke lenger kan dekke sitt energibehov ved bruk av elektrisk strøm til lav pris. Det blir dessuten debatt på grunnlag av en interpellasjon fra Johan Kleppe (v), som spør industriministeren om Regjeringen vil stanse det planleggingsarbeide for kraftutbygging i Alta-vassdraget som innebærer neddemning av same-bygden Masi.

SKREIKVANTUMET i Lofoten har nå passert 9 000 tonn, og det er ca. 1700 tonn mer enn til samme tid ifjor, melder Nordlands Framtid. Det var et meget godt fiske i siste uke. Hovedtyngden av fisket foregikk i Midt-Lofoten.

EEC-oppfatning ikke vil kollidere med Unge Høyres offisielle EEC-politikk.